

Plan sticanja zemljišta Klokot- Gnjilane

**Kosovo: Projekat regionalnih puteva – Podrška
Jedinici za sprovođenje projekta (JSP)**

Klijent

Ministarstvo za infrastrukturu

Naziv dokumenta

Plan sticanja zemljišta: Put Klokot - Gnjilane

Datum dokumenta

31.01.2018

Revizija: 2

iC consulenten Ziviltechniker GesmbH
SchönbrunnerStrasse 297, 1120 Vienna, Austria
T +43 1 521 69-0, F +43 1 521 69-180
office@ic-group.org, www.ic-group.org
FN 137252 t

EN ISO 9001

KONTROLNI LIST DOKUMENTA

Broj projekta: Broj projekta 46x16285

PRIPREMIO: **iC consulenten Ziviltechniker GesmbH**
SchönbrunnerStrasse 297, A-1120 Vienna
Tel: +43 1 521 69 0
Fax: +43 1 521 69 180
E-Mail: office@ic-group.org

PRIPREMIO ZA: **Ministarstvo za infrastrukturu**
Adresa: Ish Ndertesa e Germise 10000, Priština, Republika Kosovo
Telefon: 038/200-28-507
E-Mail: mi.info@rks-gov.net

DATUM: 31.01.2018

UREDNIK: Fejzić, Jacimovska, Mathews

Datum	Br. revizije	Urednik	Proverio	Odobrio	Potpis
2017-11-02	0	Fejzić	Mathews	Useini	
2017-11-24	1	Fejzić	Mathews	Useini	
2018-01-31	2	Jacimovska	Mathews	Useini	

SADRŽAJ

1.	Uvod	1
1.1.	Cilj i delokrug dokumenta	1
1.2.	Opis projekta	1
1.3.	Status aktivnosti sticanja zemljišta	4
1.3.1.	Trenutni status sticanja zemljišta	4
1.3.2.	Planirani Proces sticanja zemljišta	5
2.	Pravni i institucionalni okvir	5
2.1.	Zakon o eksproprijaciji kosova	5
2.1.1.	Opšti interes	5
2.1.2.	Zahtev za eksproprijaciju	6
2.1.3.	Preliminarna odluka o zakonitosti predložene eksproprijacije	6
2.1.4.	Konačna odluka o eksproprijaciji	6
2.1.5.	Naknada	6
2.1.6.	Vrednovanje imovine	7
2.1.7.	Krajnji rok	8
2.1.8.	Javne konsultacije	8
2.1.9.	Upravljanje žalbama	8
2.2.	Ostali relevantni zakoni	8
2.3.	Zahtevi EBRD-a	11
2.4.	Institucionalni okvir za sticanje zemljišta na kosovu	11
2.5.	Analiza nedostataka i mehanizmi premošćavanja	12
3.	Osnovne informacije	16
3.1.	Popis	16
3.2.	Socio-ekonomsko istraživanje	16
3.3.	Identifikovani uticaji	16
3.4.	Pogođene osobe i posedi	17
3.4.1.	Članovi domaćinstva	17
3.4.2.	Etnička pripadnost	17
3.4.3.	Poljoprivredna proizvodnja	17
3.4.4.	Ugroženost	17
3.4.5.	Očekivani gubici	17
3.4.6.	Poželjna naknada	18

3.4.7.	Preduzeća	18
4.	Ključna načela, definicije i pitanja naknade.....	18
5.	Naknade i prava.....	19
6.	Objavlјivanje informacija i javne konsultacije	21
6.1.	Objavlјivanje informacija i konsultacije održane do sada	Error! Bookmark not defined.
6.2.	Dostupni instrumenti komunikacije	22
6.3.	Objavlјivanje informacija i konsultacije održane do sada	Error! Bookmark not defined.
6.3.1.	Dokumenti i informacije koje će se objaviti	22
6.3.2.	Posete direktno pogođenim osobama	23
6.3.3.	Planirani sastanci	23
6.3.4.	Raspored javnih sastanaka	23
7.	Sprovođenje psz-a	24
7.1.	Odgovornosti sprovođenja.....	24
7.2.	Troškovi	25
7.3.	Praćenje i izveštavanje	25
8.	Mehanizam ulaganja žalbi.....	26

ANEKSI

0 Aneks 1 Zahtev za eksproprijaciju (nezvanični prevod)

0 Obrazac žalbe

Error! Reference source not found. Dijagram toka obrade žalbe

TABELE

Tabela 1: Zakonodavstvo u Republici Kosovo relevantno za potrebe sprovođenja projekta..... **Error! Bookmark not defined.**

Tabela 2: Analiza nedostataka relevantna za eksproprijaciju i predložene mehanizme premošćavanja **Error! Bookmark not defined.**

Tabela 1: Pregled uticaja projekta vezano za sticanje zemljišta u skladu sa Elaboratom o eksproprijaciji 17

Tabela 4: Matrica prava 21

Tabela 5: Odgovornosti za sprovođenje PSZ-a..... 24

SLIKE

Slika 1: Mapa puteva Republike Kosovo (Izvor: Ministarstvo za infrastrukturu) **Error! Bookmark not defined.**

1. UVOD

1.1. CILJ I DELOKRUG DOKUMENTA

Ovaj dokument predstavlja Plan sticanja zemljišta (PSZ) za Projekat regionalnih puteva na Kosovu koji sprovodi Ministarstvo za infrastrukturu Kosova za projektne **deonice Put M25.3Klokot – Gnjilane**. Pripremljen je u skladu sa zakonima Kosova, kao i zahtevima Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), Ekološke i socijalne politike 2014¹ i zahtevima učinkom (PR), posebno PR 5: sticanje zemljišta, prisilno preseljenje i ekonomsko raseljavanje. Odvojeni detaljni PSZ-ovi se pripremaju za ostale deonice puta u okviru ovog projekta.

PSZ određuje postupke koje treba da sledi Vlada Kosova preko Ministarstva za infrastrukturu (MI) i aktivnosti koje će preduzeti kako bi na odgovarajući način izvršila naknadu pogođenim osobama. U dokumentu se nalazi opis zemljišta, domaćinstava i preduzeća na koje će uticati kupovina imovine u opštini Uroševac. Cilj ovog PSZ-a je smanjenje negativnih uticaja prouzrokovana kupovinom zemljišta i ograničenja korišćenja i pristupa zemljištu pogođenim osobama i utvrđivanja prava različitih kategorija pogođenih osoba, uz posebnu pažnju na najugroženije.

PSZ se primenjuje na sve ugrožene osobe, bez obzira na ukupan broj ugroženih i da li imaju ili ne, zakonski registrovane isprave za zemlju. Ozbiljnost uticaja će svakako uticati na prirodu naknade i drugu pruženu pomoć.

Ovaj dokument PSZ je rezultat konsultacija, prikupljanja podataka i analiza koje je sproveo konsultant, iC consulenti i uključuje mere za zaštitu načina života pogođenih osoba. Pripremljen je na osnovu Okvira za sticanje zemljišta (OSZ), izrađenog u 2015. godini, kao deo due diligence projekta "Kosovo - regionalni i lokalni putevi – procena uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje" koju su sproveli Enova, konsultanti i inženjeri, Sarajevo.

Zahtevi ovog PSZ-a su obavezni i za Vladu Kosova, preko MI-a i za izvođača radova koji će se angažovati za potrebe izgradnje u okviru projekta i funkcionalizacije projekta.

1.2. OPIS PROJEKTA

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) razmatra mogućnost pružanja finansijskih sredstava MI-u u cilju pružanja podrške radovima na poboljšanju nacionalnih puteva u okviru projekta Regionalni putevi na Kosovu (Projekat). Projekat podrazumeva proširenje na četiri saobraćajne trake ulaznih / izlaznih puteva u opštinama Gnjilane, Uroševac i Prizren, i rehabilitaciju puta Klokot - Gnjilane. Ove deonice se smatraju prioritetnim projektima u okviru *Strategije multimodalnog transporta (2012-2021)* i *Akcionog plana (2012-2016)* Kosova. Due diligence za projekat je završen u 2015. godini i Okvir za sticanje zemljišta (OSZ) je izrađen je za delove projekta korišćenjem informacija koje su bile dostupne konsultantu². Odvojeni OSZ-ovi se izrađuju za svaki deo projekta.

¹ Kompletan tekst EBRD ESP-a je dostupan na:
<http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

² PSZ je javno dostupan na: http://mits.net/repository/docs/2016_02_15_081438_Kosovo_Roads_LAF_final_8_Dec_2.pdf

Pristupni put N25.2 Gnjilane je glavni prilazni put opštini Gnjilane iz pravca glavnog grada Prištine i najbrža veza sa autoputem A1 u Republici Srbiji. Ovaj deo je ogranak osnovne nacionalne i regionalne mreže puteva na Kosovu, te je stoga pod nadležnošću MI-a (Slika 1).

Nacionalni put M 25-3 pripada osnovnoj mreži nacionalnih puteva na Kosovu i predstavlja ogranak Nacionalnog puta M 25 koji počinje od Niša (Republika Srbija), zatim se nastavlja do severoistočne granice sa Republikom Srbijom, preko Prištine i Prizrena, do južne granice sa Albanijom. Ovaj put odgovara putu 7 osnovne transportne mreže³ Transportne opservatorije Jugoistočne Evrope (SEETO) (Slika 1). Ova deonica predstavlja značajan tranzitni put između naselja Klokot i Donji Livoč, u neposrednoj blizini gradske oblasti opštine Gnjilane. To je takođe tranzitni put između opština Uroševac i Gnjilane.

³ U skladu sa Memorandumom o razumevanju za razvoj osnovne regionalne transportne mreže Jugoistočne Evrope, koji su u junu 2004. godine potpisali učesnici: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, BJR Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo (prema UNSCR 1244/99) , osnovna mreža je multimodalna mreža koja obuhvata puteve, železnice i unutrašnje plovne puteve u sedam učesnika, zajedno sa određenim brojem luka, rečnih luka i aerodroma.

Slika 1: Mapa puteva Republike Kosovo (Izvor: Ministarstvo za infrastrukturu)

Prema projektnom dokumentu⁴, dužina deonice iznosi 14,5 km, i to:

- deonica sa dve trake između Klokota i Donjeg Livoča sa dužinom od 11.000 m; i
- deonica sa četiri trake od Donjeg Livoča do Gnjilana, sa dužinom od 3,125m.

⁴ Raporti Teknik, Rehabilitimi i rruges Nationale N25.3, segmenti Klokot-Gjilan (Vizion Project, 2016)

Međutim, ovaj PSZ se odnosi samo na drugu deonicu (između naselja Donji Livoč i Gnjilane) jer spada u paket tendera koji će finansirati Banka.

Dužina puta koja je predmet ovog PSZ-a iznosi 3.125 km, između Donjeg Livoča i Gnjilane gde se završava i obuhvataće 4 kružna toka.

Projektovanje kolovoza i trotoara: Rekonstrukcija osnovnih i podosnovnih slojeva autoputa sa dve saobraćajne trake po smeru unutar postojeće trase sa širinom kolovoza od 2x 8,5 m, zaštitnom ogradom i središnjim razdelnim pojasom od 5m.

Zemljište koje okružuje deonicu puta je visoko urbanizovano. U neposrednoj blizini puta, pored pojedinačnih stambenih kuća i dva veća naselja Parteš i Livoč postoji niz poslovnih aktivnosti. Uticaji će biti ograničeni na nepoljoprivredne komercijalne objekte i aktivnosti (kako je definisano u Odeljku 3.3 ovog dokumenta). Očekuje se da će ukupno 162 parcela (formalno u vlasništvu jednog ili više vlasnika) biti pogođene preuzimanjem zemljišta kao rezultat sprovođenja projekta. Preuzimanje zemljišta na pojedinačnim parcelama je rezultat dovođenja projektovanja puta na standard, a ne posledica proširenja puta, jer se planira održavanje puta unutar postojeće trase. Zbog toga su uticaji na pojedine parcele vrlo ograničeni i ne utiču na ukupnu funkciju pogođenih parcela. Nije evidentirana nijedna posebno ugrožena grupa tokom poseta na terenu 2015. godine, tokom due diligence za projekat, a to je potvrđeno tokom popisa u septembru 2017. Nije evidentirana nijedna vrsta kulturnog objekta od 2015. i potvrđena 2017. godine.

1.3. STATUS AKTIVNOSTI STICANJA ZEMLJIŠTA

1.3.1. Trenutni status sticanja zemljišta

MI, kao podnosilac zahteva, poslao je zahtev za eksproprijaciju (Referenca: 5197/2017, od 22. juna 2017.) kancelariji MŽSPP-a za eksproprijaciju, čime je zvanično pokrenut postupak eksproprijacije u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom (vidi Poglavlje 2 ove dokument za opis postupka), nakon što je saopštio i završio Rehabilitaciju elaborata o eksproprijaciji nacionalnog puta N25.3, Deonica: Klokot - Gnjilane (Vision-Projekat, avgust 2016).

Na osnovu najnovijih podataka Ministarstva za infrastrukturu, MŽSPP je prihvatio zahtev tokom decembra 2017. godine (Odluka br. 11/21 od 22.12.2017. godine), koji je MI podneo početkom ove godine. Zakonski rok prema Zakonu o eksproprijaciji Kosova bio je 15 dana od prijema zahteva, tj. Zahteva za eksproprijaciju (Aneks 1 ovog dokumenta). Međutim, proces eksproprijacije je još uvek u ranoj fazi, s obzirom da Ministarstvo finansija i njegova kancelarija za nepokretnu imovinu tek treba da utvrdi iznos naknade za svaku od pogođenih grupa. Naime, samo područje parcela koje će biti pogođene definisano je u elaboratu, a sve uticaje projekta, koji se odnose na eksproprijaciju zemljišta, tek treba definisati (tj. nije izvršeno nikakvo vrednovanje u vreme izrade ovog dokumenta). Vlada Kosova je obavestila identifikovane nosioce imovinskog prava. Odluka br. 11/21 o odobrenju je objavljena je u Službenom listu i u dnevnom novinama na Kosovu, koje imaju visoku tiraž, a čije se objavljivanje ponavlja u periodu 7-10 dana, nakon čega sledi desetodnevni period u kojem zainteresovane strane imaju pravo da podnesu pisane komentare organu za eksproprijaciju. Nakon objavljivanja, organ za eksproprijaciju je bio dužan da održi javnu raspravu u roku od 15 dana u svakoj odgovarajućoj opštini u kojoj se nalazi nepokretna imovina koja je predmet eksproprijacije, a koja je preduzeta tokom januara 2018. godine.

Očekuje se da će preuzimanjem zemljišta biti pogođeno ukupno 11 privatne parcele u opštinama Klokot, Vitina, Parteš i Gnjilane, sa ukupno 4.452m², kako je navedeno u Elaboratu o eksproprijaciji.

Ceo proces pokrenut je za zvanične vlasnike/korisnike zemljišta samo zato što zakonodavstvo Kosova ne priznaje neformalne korisnike zemljišta (vidi odeljak 2.5 ovog dokumenta za opis nedostataka između zakonodavstva Kosova i zahteva EBRD-a). Međutim, ne očekuje se da će neformalni korisnici biti pogođeni sprovođenjem projekta.

1.3.2. Planirani Proces sticanja zemljišta

Prema postupku utvrđenom u nacionalnom zakonodavstvu, od MŽSPP-a se zahteva povezivanje sa KAK-om kako bi se osiguralo da su informacije navedene u Elaboratu o eksproprijaciji, ažurirane i tačne. Jednom kada je potvrđeno da je Elaborat o eksproprijaciji tačan, MŽSPP je usvojio Odluku br. 11/21 od 22.12.2017. o prihvatanju zahteva za dalju obradu i dostavio kopiju zahteva i prateće dokumente Kancelariji za vrednovanje nepokretne imovine u okviru Ministarstva finansija (MF) za vrednovanje pogođenih imovina. Elaborat o eksproprijaciji se trenutno čuva u Ministarstvu finansija, odnosno u Kancelariji za nepokretnu imovinu u okviru Odeljenja za porez na imovinu i u procesu je čekanja administrativnog postupka navedenog u Zakonu o eksproprijaciji Kosova (vidi odeljak **Error! Reference source not found.**). Zbog toga još uvek nije definisan vremenski rok za proces sticanja zemljišta koji je na čekanju. Prema članu 16. Zakona o eksproprijaciji, „*iznos naknade za eksproprijaciju određen konačnom odlukom biće u potpunosti isplaćen u roku od dve (2) godine od dana stupanja odluke na snagu* „. Prema iskustvu JSP-a iz sličnih projekata, procenjeno trajanje celokupnog postupka eksproprijacije, traje otprilike 2 do 3 godine.

2. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. ZAKON O EKSPROPRIJACIJI KOSOVA

Postupak eksproprijacije zemljišta i preseljenja na Kosovu je prvenstveno regulisan *Zakonom br. 03 / L-139 o eksproprijaciji nepokretne imovine sa izmenama i dopunama Zakona br. 03 / L-205 od 28. oktobra 2010. godine* (Zakon o eksproprijaciji Kosova). Zakon predviđa postupak, uključujući pravne lekove za zaštitu pojedinaca od nesrazmernih mešanja u pravo na nepokretnu imovinu.⁵ Ključne odredbe ovog zakona su rezimirane u nastavku.

2.1.1. Opšti interes

Eksproprijacija se može preduzeti samo ako su ispunjeni svi naredni uslovi (član 4.):

- i. eksproprijacija se direktno odnosi na ostvarivanje legitimne javne svrhe;
- ii. legitimna javna svrha se praktično ne može postići bez eksproprijacije;
- iii. javne koristi koje se dobijaju od eksproprijacije, prevazilaze interese na koje će negativno uticati;
- iv. izbor imovine za eksproprijaciju nije izvršen u cilju diskriminacije ili nije u suprotnosti sa odredbama protiv diskriminacije; i,

⁵ Prema zakonu nepokretna imovina obuhvata: (i) zemljište, (ii) objekte ili posebne delove objekta izgrađenog ispod ili na površini zemljišta, (iii) oprema ili pomoćni delovi koji su trajno pričvršćeni za zemljište ili objekat i koji se ne mogu, bez ulaganja nepotrebnog ili neekonomičnog napora, ukloniti i (iv) neobrane plodove na zemljištu

- v. organ za eksproprijaciju je poštovao sve primenjive odredbe Zakona.

2.1.2. Zahtev za eksproprijaciju

Pokretanje postupka eksproprijacije vrši organ za eksproprijaciju (MŽSPP), ili putem zahteva za eksproprijaciju koji se podnosi organu za eksproprijaciju (član 7.), u ovom slučaju od strane MI-a MŽSPP-u. Zahtev sadrži neophodne informacije o nosiocima imovinskog prava i pogođene imovine, opis svih prava koja se odnose na parcelu, detaljan opis javne svrhe za koju se traži eksproprijacija, uz dokumente koji sadrže evidenciju o imovini, katastarske, prostorne ili urbanističke planove i dokaz da su ili će biti dostupna dovoljna finansijska sredstva za blagovremenu isplatu naknade.

Po prijemu zahteva, organ za eksproprijaciju razmatra zahtev i može potvrditi ili odbiti isti, u celosti ili delimično.

U slučaju odobrenja, organ za eksproprijaciju šalje kopiju zahteva i sve priložene dokumente Kancelariji za vrednovanje nepokretne imovine i obaveštava identifikovane nosioce imovinskog prava. Odluka o odobrenju se objavljuje u Službenom listu i u dnevnim novinama na Kosovu, koje imaju visok tiraž, a čije se objavljivanje ponavlja u periodu 7-10 dana, nakon čega sledi desetodnevni period u kojem zainteresovane strane imaju pravo da podnesu pisane komentare organu za eksproprijaciju. Nakon objavljivanja, organ za eksproprijaciju je dužan da održi javnu raspravu u roku od 15 dana u svakoj opštini u kojoj se nalazi nepokretna imovina koja je predmet eksproprijacije.

2.1.3. Preliminarna odluka o zakonitosti predložene eksproprijacije

Nakon razmatranja pisanih komentara i zabrinutosti iznetih na raspravama, organ za eksproprijaciju usvaja preliminarnu odluku u roku od 30 dana (član 10.). Organ može odbiti eksproprijaciju na osnovu iznetih komentara i zabrinutosti ili u slučaju da utvrdi da predložena eksproprijacija ne ispunjava zakonske uslove. Preliminarna odluka se objavljuje u Službenom listu Kosova i u dnevnim novinama.

2.1.4. Konačna odluka o eksproprijaciji

Organ za eksproprijaciju usvaja konačnu odluku kojom odobrava ili odbija zahtev u roku od 12 meseci nakon stupanja na snagu Preliminarne odluke (član 11.). Konačna odluka se objavljuje u Službenom listu Kosova i u dnevnim novinama. Konačna odluka ne može biti usvojena u slučaju da se žalbe protiv Preliminarne odluke u vezi sa pogođenim imovinama i dalje nalaze u postupku čekanja pred sudom. Ako zahtev obuhvata više od jedne parcele imovine, organ za eksproprijaciju može doneti jednu ili više konačnih odluka, pri čemu svaka takva Konačna odluka obuhvata jednu ili više parcela u pitanju.

2.1.5. Naknada

Naknada se reguliše i Zakonom o eksproprijaciji Kosova i *Administrativnim uputstvom o usvajanju tehničkih metoda za vrednovanje i kriterijuma za izračunavanje iznosa naknade za eksproprijisanu nepokretnu imovinu i štete nastale eksproprijacijom br. 02/2015*, usvojenog 2015. godine od strane Ministarstva Finansije na osnovu Zakona. U

skladu sa zakonom, naknada se plaća na osnovu tržišne vrednosti imovine⁶, uključujući njene pomoćne objekte i voće, plus svu dokazanu direktnu štetu nastalu zbog eksproprijacije. Naknada se isplaćuje u gotovini⁷ i uključuje iznos utvrđen konačnom odlukom plus kamatu na takav iznos koji je nastala između datuma stupanja na snagu konačne odluke i datuma isplate.

Nijedna promena u vlasničkom ili drugim pravima pogođenih osoba se ne sprovodi ili ne primenjuje dok konačna odluka ne stupi na snagu, a naknada koja je zatražena konačnom odlukom ne bude isplaćena. Dok se navedeni uslovi ne ispune, imovina se registruje na ime Vlade Kosova.

2.1.6. Vrednovanje imovine

Kancelarija za vrednovanje nepokretne imovine je odgovorna za vrednovanje imovine u procesu eksproprijacije (članovi 21. i 22.), na osnovu gore navedenog *Administrativnog uputstva* kojim se uređuje detaljna metodologija za izračunavanje naknade za eksproprijaciju imovine i štete nastale eksproprijacijom⁸.

Jedna od sledećih metoda ili kombinovanih metoda procene imovine mogu se odabrati tokom procene nepokretne imovine:

- komparativna metoda prodaje,
- metoda troškova, i
- metoda prihoda.

Vrednost imovine koja se smatra poljoprivrednim zemljištem, uzima u obzir kvalitet zemljišta, blizinu stanovanja, pristup infrastrukturi, veličinu i oblik parcele, sistem navodnjavanja ili potencijal navodnjavanja, kao i druge uslove životne sredine koji se odnose na fizičke karakteristike terena (nadmorska visina i nagib). Vrednost šumskog zemljišta i šume, se određuje uzimanjem u obzir kvaliteta zemljišta, ekološku vrednost zemljišta, geografsku lokaciju, količinu i kvalitet biomase, nivo investicija i pristup infrastrukturi, uslove transporta i ekološke uslove. Procena naseljenih i drugih izgrađenih površina razmatra kriterijume kao što su: vrsta objekta, građevinski materijal, površina u m² za stambene i nestambene objekte, godina izgradnje, pristup putevima, pristup javnim uslugama, sistem grejanja, uslovi objekta, uslovi iznajmljivanja i zakupa, troškovi rada i održavanja itd.

Tokom procesa vrednovanja, vlasnici i zainteresovani nosioci imaju pravo da dostave svoje stavove u pisanom obliku u vezi sa takvim vrednovanjem Kancelariji, kao i da ospore konačnu odluku o vrednovanju Kancelarije pokretanjem postupka pred sudom.

⁶ Tržišna vrednost se definiše kao: „cena koju je kupac voljan da plati i cena po kojoj je prodavac voljan da proda nepokretnu imovinu kao deo službene transakcije u okviru koje ni jedna od strane nije u obavezi da primenjuje silu i između strana nema srodničkih ili bračnih odnosa, zajedničkog vlasništva ili poslovne povezanosti.”

⁷ Naknada u naturi u smislu zemljište za zemljište (ili kombinacija naknade u naturi i gotovine) s daje isključivo u slučajevima kada je Vlada organ za eksproprijaciju i kada je više od 20 parcela predmet eksproprijacije i ako se postigne dogovor sa vlasnicima te imovine.

⁸ U Zakonu o eksproprijaciji ce navodi:“Naknada obuhvata naknadu za svu dokazanu direktnu štetu prouzrokovanu oštećenom licu usled eksproprijacije plus vrednost eksproporisane nepokretne imovine, uključujući – ako je primenjivo – dodatna prava i plodove”

2.1.7. Krajnji rok

Zakon o eksproprijaciji Kosova (član 7.) određuje krajnji rok za donošenje odluke o prihvatanju zahteva za eksproprijaciju i objavljivanje odluke u Službenom listu Kosova i u novinama koje imaju veliki tiraž na Kosovu.

Zakon o eksproprijaciji Kosova posebno predviđa da će se od iznosa naknade isključiti sledeće:

- troškovi ili vrednosti bilo kakvih poboljšanja na imovini, objektima izgrađenih ili proširenih, ili zasađenih drveća i useva na imovini nakon datuma odluke o prihvatanju zahteva za dalju obradu eksproprijacije (donesene pre preliminarne odluke) objavljene u Službenom listu,
- sve promene u tržišnoj vrednosti imovine koje nastanu nakon datuma usvajanja odluke kojom se odobravaju pripreme aktivnosti na toj imovini ili datuma prvog podnošenja zahteva za eksproprijaciju, u zavisnosti od toga koji nastane ranije,
- sve ostale promene u tržišnoj vrednosti imovine pre početka postupka eksproprijacije, ukoliko se za takve promene može dokazati da se mogu pripisati ceni ili tržišnoj manipulaciji ili špekulacijama od strane osobe (ili njihovih rođaka ili saradnika) koji su imali informacije o predstojećoj ili potencijalnoj eksproprijaciji dotične imovine.

2.1.8. Javne konsultacije

Zakon o eksproprijaciji Kosova pruža pogođenim osobama mehanizam formalne javne konsultacije (član 9.), nakon objavljivanja odluke o prihvatanju zahteva za eksproprijaciju u medijima, kada bilo koja zainteresovana strana organu za eksproprijaciju, ima pravo da podnese pismene komentare o dotičnoj eksproprijaciji. Nakon toga, organ za eksproprijaciju organizuje javnu raspravu u opštini u kojoj se sprovodi eksproprijacija. Osobe koje žele da prisustvuju takvim javnim raspravama dužne su da pruže dokaz da su oni javni službenici opštine u kojoj se održava rasprava, ili vlasnici ili nosioci interesa u vezi sa dotičnom imovinom koja se nalazi u opštini u kojoj se održava rasprava ili zakoniti punomoćnik i ili zastupnik tih javnih službenika, vlasnika ili nosioca interesa.

2.1.9. Upravljanje žalbama

Žalbe utvrđene Zakonom o eksproprijaciji Kosova, uključuju: (i) žalbe kojima se osporava preliminarne odluke o legitimnosti predložene eksproprijacije, (ii) žalbe kojima se osporava adekvatnost naknade, (iii) žalbe za naknadu štete nastale iz delimične eksproprijacije; (iv) žalbe kojima se osporava legitimnost odluke o privremenom korišćenju imovine.

2.2. OSTALI RELEVANTNI ZAKONI

Ostali zakoni na Kosovu relevantni za sprovođenje projekta su rezimirani u tabeli 1.

Zakon	Rezime i ključne tačke
Ustav Republike Kosovo	Ustav zabranjuje proizvoljno oduzimanje imovine (član 46.) - organi mogu izvršiti eksproprijaciju imovine samo ako je takva eksproprijacija odobrena zakonom, neophodna ili odgovarajuća za postizanje javne svrhe ili promovisanje

Zakon	Rezime i ključne tačke
	javnog interesa, a zatim ako je praćena obezbeđivanjem neposredne i adekvatne nadoknade za osobu(e) čija je imovina eksproprisana.
Zakon o imovini i drugim stvarnim pravima br. 03 / L-154 od 15. jula 2009. godine	<p>Uređuje stvaranje, sadržaj, prenos, zaštitu i prestanak stvarnih prava kao što su vlasništvo, ograničena stvarna prava, posedovanje, stvarna prava na sigurnost i stvarna prava na korišćenje.</p> <p>Predviđa da se vlasništvo i druga stvarna prava mogu ograničiti ili oduzeti protiv volje zakonitih vlasnika u skladu sa uslovima i procedurama definisanim važećim zakonima.</p>
Zakon o katastru br. 04/L-013 od 12. avgusta 2011. godine	Reguliše Katastar nepokretne imovine, nacionalna i geodetska merenja, geodetske i katastarske radove, kao i sticanje, registraciju, čuvanje, održavanje i korišćenje katastarskih podataka.
Zakon o izmenama i dopunama Zakona br. 2002/5 o osnivanju Registra prava na nepokretnu imovinu br. 04/L-009 od 21. jula 2011. godine	Utvrđuje načela primene i validacije prava na nepokretnu imovinu na Kosovu putem mehanizma Registra prava na nepokretnu imovinu. Prava na nepokretnu imovinu, uključujući (i) vlasništvo, (ii) hipoteke, (iii) servituti, (iv) prava korišćenja opštinske, javne, društvene i državne imovine i (v) opterećenja i naknade imovine upisane u Registar. Propisuje nadležnost za celokupnu administraciju Registra Katastarskoj agenciji Kosova(KAK) i imenuje Opštinske katastarske kancelarije (OKK) za registraciju, u pisanoj formi, prava na nepokretnu imovinu u Registar, u okviru nadležnosti KAK-a.
Zakon o upravnom postupku br. 02 / L-28 od 22. jula 2005. godine	<p>Ovaj zakon utvrđuje načela kojih se pridržavaju svi organi javne uprave prilikom vršenja svojih funkcija putem individualnih ili kolektivnih upravnih akata.</p> <p>Organi javne uprave, prilikom vršenja svoje administrativne aktivnosti, moraju da uspostave pravičnu ravnotežu između uključenih javnih i privatnih interesa, kako bi se izbeglo nepotrebno kršenje prava i interesa fizičkih i pravnih lica.</p> <p>Organima državne uprave nije dozvoljeno da odvajaju fizička i pravna lica tokom upravnog postupka na osnovu pola, jezika, političke ili druge pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porekla, bogatstva, rođenja ili bilo kog drugog statusa.</p> <p>Svako fizičko i pravno lice ima pravo na (i) dobijanje informacija koje su na raspolaganju organima javne uprave, (ii) dobijanje takvih informacije na blagovremeni način, (iii) dobijanje istih na isti način kao i sva druga lica i (iv) dobijanje istih u odgovarajućem i efektivnom obliku.</p>
Zakon br. 04/L-020 o izmeni Zakona o zaštiti i promovisanju prava zajednica i njihovih pripadnika u Republici Kosovo br. 03/L-047 od 21. decembra 2011.	<p>Definiše kosovske zajednice i njihova posebna prava u smislu njihovog identiteta, religije, obrazovanja, upotrebe jezika, kulture, zdravlja, medija, ekonomskih i socijalnih mogućnosti i njihovog političkog zastupanja u svim državnim mehanizmima.</p> <p>Pružna mere za zaštitu kulturnog i verskog nasleđa, javne programe za zapošljavanje posebno za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana, obrazovanje na njihovom jeziku i sl.</p>
Zakon o upotrebi jezika br. 02/L-37 od 21. oktobra 2006. godine	<p>Reguliše upotrebu zvaničnih jezika, kao i jezika zajednica, čiji maternji jezik nije zvanični jezik, u kosovskim institucijama i drugim organizacijama i preduzećima koja vrše javne funkcije i usluge;</p> <p>Dodeljuje ravnopravan status albanskom i srpskom jeziku kao zvaničnim</p>

Zakon	Rezime i ključne tačke
	<p>jezicima na Kosovu.</p> <p>Obezbeđuje pravo svih zajednica na Kosovu da sačuvaju, održe i promovišu svoj jezički identitet.</p>
Zakon o zaštiti od diskriminacije br. 05 / L-021 od 15. juna 2015. godine	<p>Uspostavlja opšti okvir za sprečavanje i borbu protiv diskriminacije po osnovu nacionalnosti ili u vezi sa nekom zajednicom, socijalnim poreklom, rasom, etničkom pripadnošću, bojom kože, rođenjem, poreklom, polom, rodom, rodnim identitetom, seksualnim opredeljenjem, jezikom, državljanstvom, religijom ili religioznim uverenjima, političkom pripadnošću, političkim ili drugim mišljenjem, socijalnim ili ličnim statusom, godinama starosti, porodičnim ili bračnim statusom, trudnoćom, materinstvom, bogatstvom, zdravstvenim stanjem, invaliditetom, genetskim nasleđstvom ili nekom drugom osnovom, u cilju primene načela jednakog tretmana.</p> <p>Svrha je sprečavanje svih delovanja ili propuštanja u delovanja, svih državnih i lokalnih institucija, fizičkih i pravnih lica, javnog i privatnog sektora, koji krše, koji su kršili ili mogu kršiti prava bilo kog lica ili fizičkih i pravnih lica, između ostalog, koja se odnose na (i) pristup stanovanju koje je na raspolaganju javnosti, kao i pristup ostalim oblicima imovine (nepokretne i pokretne); i (ii) pravedan i ravnopravan tretmanom u sudskim postupcima i postupcima svih organa koji funkcionišu u sektoru pravosuđa;</p>
Zakon o rodnoj ravnopravnosti br. 05 / L-020 od 15. juna 2015. godine	<p>Ima za cilj zaštitu i promovisanje rodne ravnopravnosti kao osnovne vrednosti demokratskog razvoja društva.</p>
Zakon o prostornom planiranju br. 04 / L-174 od 19. avgusta 2013. godine	<p>Definišu osnovna načela prostornog planiranja, metodologija prostornog razvoja i propise, kao i odgovornosti organa uprave na centralnom i lokalnom nivou za izradu i sprovođenje prostorno-planskih dokumenata.</p>
Zakon o izgradnji br. 04 / L-110 od 19. juna 2012. godine	<p>Ovim zakonom reguliše se postupak izdavanja građevinskih dozvola, saglasnost sa zahtevima za građevinske dozvole, izdavanje uverenja o upotrebi, projektovanje, izgradnja, rekonstrukcija, rušenje, inspeksijski nadzor, građevinska inspekcija</p>
Zakon o inspektoratu u sektoru životne sredine, vode, prirode, prostornog planiranja i izgradnje br. 04 / L-175 od 21. oktobra 2013. godine	<p>Reguliše načela, organizaciju i inspeksijski nadzor, koordinacija inspeksijskog nadzora, prava, dužnosti, ovlašćenja inspektora, prava, obaveze i nadzorne subjekte, procedura za vršenje inspekcije i druga važna pitanja koja se odnose na inspeksijski nadzor.</p> <p>Predviđa da inspeksijski nadzor i kontrola kroz urbanu inspekciju primenom ovog zakona i drugih zakona koji se odnose na područje urbanističkog i prostornog planiranja budu odgovornost inspektorata za prostorno i urbano planiranje.</p>

Tabela 1: Zakonodavstvo u Republici Kosovo relevantno za potrebe sprovođenja projekta

2.3. ZAHTEVI EBRD-A

EBRD za ovaj projekat primenjuje svoju Ekološku i socijalnu politiku (2014). Sticanje zemljišta obuhvaćeno je zahtevima za učinkom (PR) 5 iz Politike. Glavne tačke PR 5 su sledeće:

- Treba istražiti sva izvodljiva alternativna idejna rešenja kako bi se izbeglo ili barem smanjilo fizičko i/ili ekonomsko raseljavanje;
- Pregovori o naseljima se podstiču u cilju izbegavanja eksproprijacije i eliminisanja potrebe za uključivanjem državnih organa za prisilno raseljenje osoba;
- Neželjene socijalne i ekonomske uticaje koji nastaju sticanjem zemljišta ili ograničavanjem upotrebe i pristupa zemljištu pogođenim osobama trebalo bi smanjiti: (i) obezbeđivanjem naknade za gubitak imovine u iznosu troškova zamene; i (ii) osiguranje da se aktivnosti za sticanje zemljišta sprovedu uz odgovarajuće objavljivanje podataka, konsultacija i informisanog učešća onih koji su pogođeni;
- Trebalo bi poboljšati sredstva za život i životni standard raseljenih osoba ili, u najmanju ruku, vratiti ih na nivo pred-projektnih aktivnosti;
- Neformalni posednici zemljišta nemaju pravo na naknadu za zemljište; međutim, oni bi trebalo da dobiju naknadu za poboljšanje zemljišta i trebala bi im biti pružanja pomoći u preseljenju. Oni će takođe dobiti naknadu u iznosu troškova potpune zamene za svu izgublenu imovinu osim za zemljište;
- Mehanizam za ulaganje žalbi mora biti uspostavljen što je pre moguće, u cilju primanja i rešavanja na blagovremeni način žalbi koje se odnose na naknadu ili preseljenje a koje ulažu raseljene osobe i /ili članovi zajednice domaćina, uključujući i mehanizam pravne zaštite osmišljen za rešavanje sporova na nepristrasan način.

2.4. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA STICANJE ZEMLJIŠTA NA KOSOVU

U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji Kosova, upravni organ ("organ za eksproprijaciju") nadležan za eksproprijaciju zemljišta za ovaj projekat je Vlada Kosova preko **Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje (MŽSPP)**, koje deluje kao organ za eksproprijaciju u ime svih organa na centralnom nivou.⁹

Ostale ključne institucije uključene u proces eksproprijacije su:

- **Kancelarija za vrednovanje nepokretne imovine** (u okviru Odeljenja za porez na imovinu) u Ministarstvu finansija, jedini javni organ nadležan za vrednovanje nepokretne imovine koja je predmet eksproprijacije od strane bilo kog organa za eksproprijaciju (opština ili vlada).
- **Katastarska agencija Kosova (KAK)**, najviši organ katastra, geodezije i kartografije na Kosovu, odgovorna je za celokupnu administraciju kompjuterizovanog Registra prava na nepokretnu imovinu Kosova.
- **Opštinske katastarske kancelarije**, registruju (u Registru prava na nepokretnu imovinu) konačne odluke o eksproprijaciji nepokretne imovine (podnesene od strane organa za eksproprijaciju), kako bi sprečili vlasnike ili nosioce interesa da prenesu ili dodele bilo kojem trećem licu vlasničko ili drugo pravo ili interese nad

⁹Prema Odluci Vlade br. 05/147 od 05. oktobra 2010. godine, u okviru MŽSPP formirana je Kancelarija za eksproprijaciju.

dotičnom imovinom ili kako bi se sprečili od preduzimanja građevinskih radova na predmetnoj imovini.

2.5. ANALIZA NEDOSTATAKA I MEHANIZMI PREMOŠĆAVANJA

Tabela 2 pruža pregled poređenja pravnog okvira Kosova o eksproprijaciji i EBRD PR 5: Sticanje zemljišta, nedobrovoljno raseljavanje i ekonomsko raseljavanje, zahtevi i aktivnosti i koje treba preduzeti kako bi se premostile razlike između nacionalnog zakonodavstva i zahteva EBRD-a.

Pitanje	Odredbe zakona o eksproprijaciji Kosova	Zahtev EBRD-a	Mera/aktivnost za premošćavanje razlike
Izbegavanje ili smanjenje raseljavanja	Nema odredaba o izbegavanju ili smanjenju raseljavanja.	Razmatranje izvodljivih alternativa idejnog rešenja kako bi se izbeglo ili barem smanjilo fizičko i/ili ekonomsko raseljavanje, uz usklađivanje ekoloških, socijalnih i finansijskih troškova i koristi.	Projekat će omogućiti razmatranje mikro preseljenja kako bi se izbeglo sticanje zemljišta gde je to moguće, u skladu sa ključnim načelima sticanja zemljišta /naknade koja su navedena u PSZ-u.
Sprovođenje i planiranje preseljenja	Zahteva samo studiju eksproprijacije kao osnovni popis, bez izričitog zahteva koji se odnosi na socio-ekonomska istraživanja ili izradu planova za preseljenje.	Potrebno je sprovesti popis i socio-ekonomsku procenu početne osnove za identifikaciju osoba koje će se preseliti i koje će imati pravo na naknadu i pomoć, a akcioni plan preseljenja mora se pripremiti i sprovesti.	Plan sticanja zemljišta (PSZ) sadrži popis i socio-ekonomsko istraživanje, kao i matricu prava.
Pregovori o naseljima	Ne zahteva ili ne podstiče pregovore o naseljima.	Podsticanje pregovara o naseljima kako bi se izbegla eksproprijacija i uklonila potreba za uključivanjem državnih organa za prisilno raseljavanje osoba.	Pregovori o naseljima će se sprovoditi tamo gde je to moguće, čak i pre početka postupka eksproprijacije, u skladu sa ključnim načelima sticanja zemljišta /naknade koja su navedena u PSZ-u.
Podobnost i formalnost	Eksproprijacija se preduzima samo za nepokretnu imovinu i građevinske objekte na privatnoj nepokretnoj imovini. Postupak se primenjuje samo za objekte koje su legalizovani ili mogu biti	Nedostatak dokumentacije o vlasništvu ne utiče na podobnost za dobijanje pomoći bilo kog kandidata ili vlasnika imovine, bez obzira na njihov formalan status.	Nepokretna imovina se nadoknađuje bez obzira na status formalnosti.

Pitanje	Odredbe zakona o eksproprijaciji Kosova	Zahtev EBRD-a	Mera/aktivnost za premošćivanje razlike
	legalizovani prema primenjivim zakonima na Kosovu na dan donošenja konačne odluke o eksproprijaciji.		
Prava neformalnih korisnika zemljišta	Neformalni korisnici zemljišta se ne priznaju. Nema odredbi koje se odnose na prava ove kategorije osoba.	Naknada koja se daje za poboljšanje zemljišta i gubitak sve imovine osim zemljišta i pomoć u preseljenju, neformalnim korisnicima zemljišta je ista kao i troškovi potpune zamene.	Neformalni korisnici zemljišta pogođeni gubitkom imovine i/ili poboljšanja zemljišta dobiće naknadu u iznosu troškova potpune zamene.
Isplata naknade u vrednosti zamene	Naknada se plaća na osnovu tržišne vrednosti imovine. Nema posebnih smernica u slučajevima kada je potrebna obnavljanje domaćinstva.	Naknada koja se daje u iznosu troškova potpune zamene, se uglavnom obračunava kao tržišna vrednost imovine plus troškovi transakcije u vezi sa vraćanjem takve imovine (porezi na registraciju i prenos).	Osobe pogođene trajnim gubitkom zemljišnih parcela dobiće naknadu u iznosu troškova potpune zamene.
Krajnji rok	Utvrđuje odredbe o krajnjem roku, ali ne zahteva da taj datum bude dobro dokumentovan i objavljen kroz celu projektnu oblast. Prema nacionalnom zakonodavstvu, krajnji rok će biti onaj datum kada Organ za eksproprijaciju, Odluku kojom se prihvata zahtev za dalju obradu, objavi u Službenom listu i u najtiražnijim novinama na Kosovu. Naknada neće biti isplaćena za troškove ili vrednost za poboljšanja imovine nakon datuma objavljivanja odluke o prihvatanju zahteva za dalju obradu	Pojedinci koji se presele u područje pogođeno projektom nakon krajnjeg roka neće biti podobni za naknadu i druge vrste pomoći. Informacije o krajnjem roku će biti dobro dokumentovane i objavljene u celoj projektnoj oblasti.	Krajnji rok će biti saopšten i javno objavljen u medijima i na javnim sastancima u dotičnim pogođenim zajednicama, u skladu sa ključnim načelima sticanja zemljišta /naknade koja su navedena u PSZ-u..

Pitanje	Odredbe zakona o eksproprijaciji Kosova	Zahtev EBRD-a	Mera/aktivnost za premošćivanje razlike
	eksproprijacije u Službenom listu ili za promene tržišne vrednosti imovine, nakon datuma donošenja odluke kojom se odobravaju pripremne aktivnosti ili datum prvog podnošenja zahteva za eksproprijaciju, u zavisnosti od toga koji je prvi. Krajnji rok se odnosi na formalna ili prepoznata zakonska prava na imovinu.		
Ugroženi pojedinci i grupe	Nema posebnih mera koje se odnose na ugrožene grupe.	Posebnu pažnju treba posvetiti ugroženim grupama.	Identifikacija ugroženih osoba procenjenih u ovom PSZ-u. Nijedna takva osoba nije identifikovana.
Mehanizam za ulaganje žalbi	Vlasnici ili nosioci interesa imaju pravo na ulaganje žalbi u različitim fazama procesa (tokom procene potrebe za eksproprijacijom i zakonitosti procesa i prilikom definisanja vrednosti paketa naknada) i dostavljanje pisanih komentara organu za eksproprijaciju tokom procesa konsultacija, ali nema zahteva za uspostavljanjem mehanizma za ulaganje žalbi koji bi bio specifičan za projekat. Nijedan neformalni proces konsultacija nije prepoznat van gore opisanog dvofaznog mehanizma za ulaganje žalbi.	Mehanizam za ulaganje žalbi specifičan za projekat mora biti uspostavljen što je pre moguće, kako bi se na blagovremeni način primile ili rešile žalbe na naknadu ili preseljenje koje su uložile raseljene osobe i/ili članovi zajednice domaćina	Postupak za ulaganje žalbi uspostavljen planom angažovanja zainteresovanih strana (PAZS) i uključen je u PSZ, a sprovodiće ga MI.
Konsultacije i pružanje informacija	Organ za eksproprijaciju objavljivanje informacija	Informacije sadržane u PSZ-u (i drugim	Pored objavljivanja informacija propisanih

Pitanje	Odredbe zakona o eksproprijaciji Kosova	Zahtev EBRD-a	Mera/aktivnost za premošćivanje razlike
	<p>sprovodi na sledeći način: obaveštava vlasnika imovine o podnesenom zahtevu za eksproprijaciju, objavljuje odluku o usvajanju zahteva, održava javnu raspravu u opštini u kojoj se nalazi imovina, obaveštava pogođene vlasnike/nosiocce interesa o njihovom pravu na ulaganje žalbe nadležnom sudu za osporavanje odluke, objavljuje konačnu odluku o usvajanju ili odbijanju zahteva.</p> <p>Ne postoje odredbe o vlasnicima koji nisu bili prisutni na svom vlasništvu tokom postupka eksproprijacije, tj. ne postoje mere za osiguranje prava takvih vlasnika na blagovremeno obaveštavanja o svim upravnim radnjama u odnosu na njihovu imovinu i o efikasnim pravnim lekovima.</p> <p>Ne postoje odredbe o objavljivanju informacija ili konsultacijama sa drugim zainteresovanim stranama koje nisu identifikovane u zahtevu za eksproprijaciju (npr. neformalni korisnici)</p>	<p>objavljenim dokumentima, kao što je PAZS) treba javno objaviti kako bi se osiguralo da pogođene osobe razumeju procedure naknade i znaju šta mogu da očekuju u različitim fazama projekta.</p> <p>Konsultacije sa svim PAP-ovima nastaviće se tokom celog životnog ciklusa projekta u skladu sa PSZ-om, tj. preduzimaće se prilikom primene naknade i praćenja i evaluacije nadoknade.</p>	<p>nacionalnim zakonodavstvom, JSP će osigurati da se PSZ javno objavi i da se pružanje informacija i konsultacija vrši u skladu sa PSZ-om i sa svim PAP-ovima, bez obzira na status formalnosti.</p> <p>Što se tiče bilo kog odsutnog vlasnika imovine, MI se jasno obavezuje da će uložiti razumne napore kako bi pravilno identifikovao i locirao sve odsutne vlasnike imovine kako da bi se osiguralo adekvatno i pravovremeno pružanje informacija i konsultacija u skladu sa PSZ-om.</p>
Praćenje sprovođenja preseljenja	Nema odredbi.	Aranžmani za praćenje preseljenja moraju biti definisani planom za preseljenje.	Praćenje će sprovoditi Ministarstvo kako je definisano u PSZ-u.

Tabela 2: Analiza nedostataka relevantna za eksproprijaciju i predložene mehanizme premošćavanja

3. OSNOVNE INFORMACIJE

3.1. POPIS

Potencijalno pogođeno stanovništvo i zemljišne parcele identifikovane su na osnovu dostupne projektne dokumentacije za rehabilitaciju puta Klokot-Gnjilane. Korišćeni su katastarski podaci (podaci o tačnom vlasništvu i stanju korišćenja) iz Elaborata o eksproprijaciji. Dodatne metode koje su korišćene za prikupljanje podataka za pripremu Popisa obuhvatale su opservacije na terenu i transektno praćenje.

Za popis su odabrane deonice duž puta sa najvećim grupisanim objektima, a posebna pažnja posvećena je objektima koji se nalaze na lokacijama koje su planirane za kružne tokove. Popis je sproveden kako bi se prikupili i analizirali podaci i informacije potrebne za identifikaciju svih kategorija uticaja. Baza podataka popisa sadrži sledeće podatke:

1. lokaciju i katastarsku opštinu,
2. broj zemljišne parcele,
3. vrstu zemljišne parcele ,
4. identifikovane vrste uticaja,
5. ukupnu površinu zemljišne parcele (m²).

Potpuna baza podataka je u obliku posebnog Excel dokumenta. Poverljive informacije o pojedincima i imovini neće biti javno objavljene od strane MI-a i/ili EBRD-a. Posećene su i intervjuisane ukupno 2 osobe. Intervjuisani ispitanici su izjavili da zemljište koje su oni zauzeli koriste za poslovne aktivnosti. Međutim, intervjuisane osobe neće biti pogođene projektom u pogledu eksproprijacije.

3.2. SOCIO-EKONOMSKO ISTRAŽIVANJE

Socio-ekonomsko istraživanje je sprovedeno u septembru 2017. godine radi traženja mišljenja PAP-a o uticaju projekta i plaćanjima naknade, kao i za dobijanje specifičnih podataka o trenutnim sredstvima za život i životnim uslovima PAP-a, uključujući identifikaciju ugroženih kategorija PAP-a.

Istraživanje je sprovedeno u periodu od 25.septembra 2017. godine od strane tima obučanih ispitivača, na osnovu Upitnika koji su pripremili stručnjaci za sticanje zemljišta. Tim ispitivača posetio je identifikovane imovine.

Za potrebe Socio-ekonomskog istraživanja, korišćen je upitnik za preduzeća (tj. preduzeća koja se nalaze na zemljišnoj parceli u okviru Projekta).

3.3. IDENTIFIKOVANI UTICAJI

Prema Elaboratu o eksproprijaciji, Projekat će zahtevati delimično sticanje zemljišta od **162 zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu, ukupne površine od 6,407 m²** koje se nalaze u opštini Gnjilane. Ne očekuje se da će se fizičko preseljenje domaćinstava ili preduzeća dogoditi kao posledica sprovođenja projekta. Tabela 3 daje pregled uticaja projekta na privatnu imovinu u smislu sticanja zemljišta.

Ne očekuje se da će neformalni korisnici zemljišta biti pogođeni sprovođenjem projekta. Očekuje se da će biti potrebno privremeno zauzeti više privatnih i državnih zemljišnih parcela u svrhu smeštaja osoblja, mašina i materijala. Međutim, u ovoj fazi idejnog projekta, tačne lokacije građevinskih kampova nisu definisane i još uvek ne mogu biti dostupne nikakve procene o broju privatnih zemljišnih parcela koje bi mogle biti pogođene na takav način.

Uticao	Katastarska opština	Broj zemljišnih parcela	Površina zemljišta za sticanje (m ²)
Delimično sticanje zemljišta	Gnjilane	97	3,650
	Donji Livoč	55	2,327
	Cernica	10	430

Tabela 3: Pregled uticaja projekta vezano za sticanje zemljišta u skladu sa Elaboratom o eksproprijaciji

Definisanjem idejnog rešenja katastarskim podacima, konsultant je bio u mogućnosti da proceni očekivani uticaj na objekte koji se nalaze na parcelama u privatnom vlasništvu koje su na spisku elaborata eksproprijacije za opštinu Gnjilane. Ovo definisanje je pokazalo da se ne očekuje uticaj na parcele u privatnom vlasništvu preuzimanjem objekata. Međutim, veličina uticaja na formalne PAP-ove će biti potvrđena tokom postupka eksproprijacije u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, tokom vrednovanja imovine, a to su samo indikativne informacije.

Detaljne informacije o veličini ovih uticaja razrađene su u narednim odeljcima.

3.4. POGOĐENE OSOBE I POSEDI

3.4.1. Članovi domaćinstva

Nijedno domaćinstvo neće biti pogođeno eksproprijacijom zemljišta kao rezultat sprovođenja projekta.

3.4.2. Etnička pripadnost

S obzirom da je pitanje o nacionalnosti i/ili etničkoj pripadnosti osetljivo društveno-političko pitanje, ispitanici su imali priliku da odgovore na pitanje u otvorenom formatu. 100% ispitanika se izjasnilo kao Albanci.

3.4.3. Poljoprivredna proizvodnja

Nijedno zemljište koje se koristi za poljoprivrednu proizvodnju duž projektne deonice neće biti pod uticajem eksproprijacije zemljišta kao rezultata sprovođenja projekta.

3.4.4. Ugroženost

Tokom popisa nisu identifikovane ugrožene grupe na koje bi eksproprijacija uticala.

3.4.5. Očekivani gubici

Od ispitanika je traženo da rangiraju svaku potencijalnu vrstu gubitaka prouzrokovanog Projektom na skali od 1-3 prema njihovom značaju, od kojih je 1 najvažniji: gubitak kupaca, opstrukcija posla zbog građevinskih aktivnosti, oštećenje opreme i ostali uticaji. Jedan ispitanik nije rang uticaja, dok je drugi sve uticaje smatrao jednako značajnim.

3.4.6. Poželjna naknada

Nijedan od ispitanika nije dao odgovor u vezi sa željenom naknadom, niti je precizirao bilo kakve specifične naknade ili uslove.

3.4.7. Preduzeća

Obe anketirane osobe duž projektne rute su identifikovana kao preduzeća. Međutim, oni neće biti pod uticajem eksproprijacije vezano za projekat.

4. KLJUČNA NAČELA, DEFINICIJE I PITANJA NAKNADE

Ministarstvo za infrastrukturu Kosova je posvećeno primeni sledećih načela za sticanje i nadoknadu zemljišta i navedena načela će se primenjivati tokom sprovođenja projekta:

1. **Sticanje zemljišta** vršiće se u skladu sa *Zakonom o eksproprijaciji nepokretne imovine na Kosovu*, Politikom zaštite životne sredine i socijalnom politikom EBRD-a 2014 i njegovim zahtevom učinka 5 (*sticanje zemljišta, prisilno preseljenje i ekonomsko raseljavanje*), ovim PSZ-om i dobrom međunarodnom praksom. Projekat će omogućiti razmatranje mikro preusmeravanja kako bi se izbeglo sticanje zemljišta gde je to moguće.
2. **Sve pogođene osobe će biti obaveštene** i konsultovane tokom pripreme i sprovođenja projekta. Svi vlasnici, posednici i korisnici će biti posećeni i biće im objašnjen proces sticanja zemljišta i specifični uticaji na njihovom zemljištu, kako bi se pružila mogućnost za mikro preseljenja koja treba izvršiti u cilju smanjenja potencijalnih uticaja i neugodnosti.
3. **Vršiće se pregovori o naseljima** gde je to moguće kako bi se eliminisala potreba za uključivanjem organa Vlade za prisilno raseljavanje osoba.
4. Detaljni **plan za sticanje zemljišta (PSZ) u skladu sa PR-om 5** podleže javnim konsultacijama. Sve informacije/podaci o pogođenim posedima i osobama sadržanim u PSZ-u tretiraju se kao poverljive informacije i neće ih javno objaviti Ministarstvo, bilo koja opština i/ili EBRD.¹⁰ PSZ se zasniva na pouzdanim najnovijim informacijama i uključuje osnovne informacije o projektu, uticajima projekta, pogođenim osobama i imovinama, prava za sve kategorije pogođenih osoba, kao i sva pravna pitanja koja se odnose na preseljenje ili bilo kakve razlike između kosovskog zakonodavstva i PR-a 5. **Osnovno socio-ekonomsko istraživanje i popis stanovništva** za PSZ identifikovali su formalne korisnike zemljišta/poseda i jednu osobu čije vlasništvo, otkriveno tokom popisa, nije u skladu sa onim navedenim u službenim dokumentima.
5. **Krajnji rok** za utvrđivanje podobnosti **za formalne vlasnike/korisnike zemljišta** biće **datum objavljivanja odluke o prihvatanju zahteva** za dalju obradu eksproprijacije (donete pre Preliminarne odluke) u Službenom listu. Osobe koja su se naselile u oblasti projekta nakon krajnjeg datuma neće imati pravo na naknadu. Zadnji datum će biti objavljen i javno dostupan u medijima i javnim sastancima u dotičnim pogođenim zajednicama
Krajnji rok za utvrđivanje podobnosti za neformalne korisnike zemljišta biće poslednji datum popisa koji se sprovodi u okviru ovog PSZ-a, tj. **11. jul 2017. godine**.
U skladu sa *Zakonom o eksproprijaciji nepokretne imovine*, iz iznosa naknade će biti isključeno sledeće:

¹⁰ PSZ koji sadrži poverljive informacije/podatke imaće naziv „samo za interno korišćenje“, a druga verzija PSZ-a, pod nazivom „javna verzija“, neće sadržati takve informacije/podatke.

- troškovi ili vrednost bilo kakvih poboljšanja na posedu, objekata izgrađenih ili proširenih na posedu, ili drveća i useva zasađenih na posedu nakon datuma objavljivanja odluke o prihvatanju zahteva za dalju obradu eksproprijacije (donetu pre Preliminarne odluke) u Službenom listu,
 - bilo kakve promene poseda u tržišnoj vrednosti koja se dogodila nakon datuma usvajanja odluke kojom se odobravaju pripremne aktivnosti na tom posedu ili datuma prvobitnog podnošenja zahteva za eksproprijaciju, u zavisnosti od pretpostavke,
 - i sve druge promene poseda u tržišnoj vrednosti pre početka postupka eksproprijacije, ukoliko se takve promene mogu dokazati da se mogu pripisati ceni ili tržišnoj manipulaciji ili špekulaciji od strane osoba (ili njihovih rođaka ili saradnika) koje su imale informacije o predstojećoj ili potencijalnoj eksproprijaciji.
6. **Svi vlasnici, posednici i korisnici** pogođenog zemljišta u vreme krajnjeg datuma, bez obzira na to da li sa, ili bez potpuno priznatog vlasničkog prava, **imaju pravo na naknadu i/ili pomoć**, kako je navedeno u matrici prava (tabela 7 ovog dokumenta).
 7. **Privremeno posed** zemljišta u građevinske svrhe nadoknađuje se u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji nepokretne imovine, kako je predviđeno matricom prava (tabela 7 ovog dokumenta).
 8. **Životni standardi** i/ili domaćinstva pogođenih osoba će biti obnovljeni i potencijalno poboljšani, u najkraćem mogućem periodu.
 9. **Zvanično vrednovanje imovine/poboljšanja zemljišta** vršiće ovlašćeni procenjivači iz Kancelarije za vrednovanje nepokretne imovine (Odeljenje za porez na imovinu u Ministarstvu finansija) ili izabrani ovlašćeni procenjivači na osnovu postupka javne nabavke.
 10. **Naknada** će biti obezbeđena pre sticanja zemljišta. Pitanja koja se odnose na isplatu novčane naknade će biti razmatrana i dogovorena sa vlasnicima i svim pogođenim članovima domaćinstava. Novčana naknada će se u potpunosti isplaćivati na bankovne račune koje su odredili vlasnici, uz saglasnost svih pogođenih članova domaćinstva. U slučajevima kada postoji više od jednog vlasnika imovine (tj. suvlasništvo bračnih parova), iznos naknade će se podeliti i uplatiti na bankovne račune koje oni navedu.
 11. **Projektom pogođene osobe i zajednice će biti informisane i konsultovane** kako bi se olakšalo njihovo rano i informisano učešće u procesu donošenja odluka u vezi sa sticanjem zemljišta.
 12. Uspostaviće se efikasan **mehanizam za ulaganje žalbi** za primanje i rešavanje na blagovremeni način svih zabrinutosti u pogledu naknade i preseljenja raseljenih osoba
 13. MI će **pratiti sprovođenje procesa sticanja zemljišta**, kako kroz unutrašnje, zvanične institucionalne aranžmane, tako i putem nezavisnog, spoljnog monitora. MI će ohrabriti i druge institucije, međunarodne organizacije i lokalne OCD-ove u pogledu uključivanja u praćenje procesa (vidi Poglavlje 7.3 za detalje).

5. NAKNADE I PRAVA

Sve osobe koje su posednici projektom pogođenog zemljišta, evidentirani u popisu (vlasnici i korisnici, i formalni i neformalni) imaju pravo na naknadu i/ili obnovu načina života ili drugu pomoć kako je navedeno u Tabeli 7. Nivo i veličina pomoći mogu se razlikovati preko različitih kategorija PAP-ova, prema uticaju identifikovanom u odeljku 3.3 ovog PSZ-a.

Vrsta uticaja	Kategorija PAP-a	Pravo
TRAJNI GUBICI		
Trajni gubici objekata, građevinskog zemljišta (uključujući gubitak pristupa privatnom zemljištu ili javnom zemljištu/resursima).	Vlasnik zemljišta	Novčana naknada troškova potpune zamene ILI Zamena građevinskog zemljišta
	Formalni korisnik zemljišta (zakupac)	Informacije o sticanju zemljišta najmanje tri meseca pre dobijanja u posed zemljišta, kako bi se zakupcu omogućilo da pronađe drugo zemljište za zakup
Gubitak nestambenih objekata (ograda, šupa, itd) i infrastrukture	Vlasnik nestambenog objekta i infrastrukture (formalne ili neformalne poslovne ili ekonomske aktivnosti)	Novčana naknada troškova potpune zamene I Naknada za selidbu za pokretna sredstva ili pomoć u njihovom premeštanju (ako je potrebna)
	Formalni korisnik zemljišta (zakupac)	Informacije o sticanju zemljišta najmanje tri meseca pre dobijanja u posed zemljišta, kako bi se zakupcu omogućilo da pronađe drugo zemljište za zakup
PRIVREMENI GUBICI		
Privremeni gubitak građevinskog zemljišta. Za korisnike zemljišta, ovo se odnosi na pristup privatnom i/ili javnom zemljištu/resursima	Vlasnik zemljišta	Novčana naknada troškova potpune zamene za privremeno zauzimanje zemljišta u iznosu zakupa po tržišnim cenama I Obnova pogođenog zemljišta i infrastrukture i njihovo vraćanje u stanje pre početka projekta I Novčana naknada za bilo koju izgublenu/oštećenu imovinu (npr. objekti, ograde, šupe) u skladu sa troškovima zamene
	Formalni korisnik zemljišta (zakupac)	Informacije o sticanju zemljišta najmanje tri meseca pre dobijanja u posed zemljišta, kako bi se zakupcu omogućilo da pronađe drugo zemljište za zakup
Gubitak sredstava za život	Vlasnik (formalne ili neformalne poslovne ili ekonomske)	Novčana naknada za izgubljeni neto dohodak (ili procenjeni neformalni dohodak i/ili gubitak sredstava za život) tokom perioda prekida
	Formalni korisnik zemljišta (zakupac)	Informacije o sticanju zemljišta najmanje tri meseca pre dobijanja u posed zemljišta, kako bi se zakupcu omogućilo da pronađe drugo zemljište za zakup

Vrsta uticaja	Kategorija PAP-a	Pravo
	aktivnosti)	
Privremeni gubitak poslovnog dohotka i/ili izvora sredstava za život (ekonomsko raseljavanje) koji su rezultat težeg pristupa zemljištu, uticaja neprijatnosti izgradnje (buka, prašina)	Svi PAP-ovi	Svaki neodređeni uticaj će se ublažiti u skladu sa principima i zahtevima politike Kosova o eksproprijaciji i politici EBRD-a. U slučaju neslaganja između Zakona o eksproprijaciji i politike EBRD-a u određenom slučaju, prevlađaće odredba koja je povoljnija za pogođenog vlasnika/korisnika

Tabela 4: Matrica prava

6. OBJAVLIVANJE INFORMACIJA I JAVNE KONSULTACIJE

Zahtevi za objavljivanje relevantnih informacija o projektu i javnim konsultacijama su utvrđeni u Planu angažovanja zainteresovanih strana (PAZS) koji je MI pripremio u 2015. godini radi unapređenja angažovanja zainteresovanih strana tokom celog životnog ciklusa projekta, kao i angažovanja zainteresovanih strana u skladu sa lokalnim zakonodavstvom i zahtevima EBRD-a.

Osnovana je Jedinica za sprovođenje projekta (JSP) koju čine predstavnici MI-a koji su odgovorni za osiguranje pravilnog sprovođenja PSZ-a i zaduženi za komunikaciju sa zajednicama u okviru opštine Uroševac i konsultacije sa PAP-ovima kao i predstavnicima lokalnih kancelarija za zajednice (LKZ).

JSP, zajedno sa predstavnicima opštine Uroševac i MŽSPP-a (zaduženo za eksproprijaciju) je odgovorna za komunikaciju sa zajednicama i osobama koje su pod uticajem.

6.1. OBJAVLIVANJE INFORMACIJA I KONSULTACIJE ODRŽANE DO SADA

Tokom protekle tri godine, opština Gnjilane i MI su održali prezentacije projekta u opštini. Na ove prezentacije su pozvani predstavnici lokalnih nevladinih organizacija (NVO-ovi), manjine (kao što je romska populacija), mediji i druge zainteresovane strane. U julu 2016. godine održan je zajednički sastanak sa MI-em i gradonačelnicima opština Gnjilane, Kamenica, Vitina, Klokot, Ranilug i Novo Brdo kako bi se diskutovalo o poboljšanju infrastrukture u putnom sektoru u ovoj oblasti i o važnosti podrške MI-a lokalnim zajednicama.

Kratke informacije o projektu su takođe objavljene na lokalnim medijima i novinskim portalima kao i na veb stranama MI-a¹¹.

Paket informacija i dokumenata za 2015. due diligence (SEP, NTS i PSZ) su objavljeni na veb stranici MI-a na engleskom, albanskom i srpskom jeziku.

Dana 16. januara 2018. PSZ za put Klokot - Gnjilane javno je objavljen na tri jezika na veb stranici MI-a i drugim veb stranicama opštine. Prva javna rasprava u skladu sa lokalnim

¹¹<http://mi-ks.net/sq/lajme/ministria-e-infrastruktures-do-te-realizoje-kater-projekte-rrugore-permes-kredise-nga-berzh-i-1087>

zakonodavstvom o procesu eksproprijacije održana je tokom januara 2018. godine, odnosno:

- 16. januara za opštinu Parteš (katastarske zone: Parteš i Budriga) i Gnjilane (katastarske zone: Gnjilane, Gornji Livoč, Donji Livoč i Cernica)
- 17. januara u opštini Vitina (katastarske zone: Gornja Budriga i Radivojce) i Klokot (katastarska zona Klokot).

6.2. DOSTUPNI INSTRUMENTI KOMUNIKACIJE

MI koristi sledeće kanale angažovanja zainteresovanih strana, saopštavanja i objavljivanja informacija:

- Objavljivanje informacija na zvaničnoj veb stranici MI-a (<http://mi-ks.net>) koje je dobro organizovano i sadrži relevantne kontakt informacije i vesti;
- Objavljivanje informacija na oglasnim tablama u prostorijama MI-a;
- Odgovaranje na pitanja putem telefonskih poziva, pošte, faksa ili imejla;
- Javna obaveštenja se saopštavaju medijima (lokalne radio/TV stanice, dnevne novine, itd.) na osnovu potreba.

6.3. PLANIRANO OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I KONSULTACIJA

MI će sprovoditi javne konsultacije i širenje informacija, što će odraziti glavna pitanja od značaja za Projekat. Sve zainteresovane strane će biti blagovremeno informisane o obimu Projekta i kontaktima za dalju informaciju, kao i o dostupnosti javnih dokumenata.

6.3.1. Dokumenti i informacije koje će se objaviti

MI namerava objavljivanje sledeće dokumentacije i informacija vezano za Projekat:

- Ovaj Plan sticanja zemljišta (PSZ), (objavljen januara 2018. godine)
- Informacije o rizicima i uticajima u vezi sa zdravljem i bezbednošću zajednice (uključujući sve građevinske radove, ograničenja pristupa putu i druge neprijatnosti), predložene mere ublažavanja i ažuriranja u vezi sa napretkom sprovođenja Projekta;
- Rezime zaključaka sa održanih konsultativnih sastanaka i javnih rasprava;
- Netehnički rezime Procene uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje (objavljene u 2015);
- Plan za angažovanje zainteresovanih strana (PAZS) (objavljen u 2015. godini i ažuriran pre građevinskih aktivnosti);
- Obrazac žalbe (vidi 0);

Dokumenti će biti na raspolaganju na albanskom i srpskom jeziku (kao i na engleskom jeziku gde je to moguće) odmah nakon početka Projekta (ali najmanje 30 dana pre početka radova na izgradnji - period koji služi za prikupljanje napomena, sugestija i predloga javnosti) na veb stranicama MI-a i opštine Klokot, Vitina, Parteš i Gnjilane, kao i u štampanim kopijama u prostorijama MI-a na sledećim adresama:

Ministarstvo infrastrukture

Adresa: Ish Ndertesa e Germise 10000, Priština, Republika Kosovo

Ovi dokumenti i informacije ostaju u javnom domenu tokom celog trajanja projektnog ciklusa.

6.3.2. Posete direktno pogođenim osobama

Direktno pogođena domaćinstva i preduzeća će biti pojedinačno posećena i informisana o uticaju Projekta na njihovu imovinu, naročito na zemljišne parcele koje će biti pogođene. Oni će biti lično obavešteni o ovom PSZ-u, pravima, procesu sticanja zemljišta i mehanizmu ulaganja žalbi i biće informisani o dostupnosti štampane kopije PSZ-a u prostorijama MI-a i elektronskoj verziji PSZ-a i drugim relevantnim informacijama o projektu koje su dostupne na veb stranicama MI-a i opštine. Osoba koja obavlja posete imaće sa sobom štampanu kopiju PSZ-a u svrhu demonstracionih razloga. Pogođene osobe će biti obaveštene najmanje 7 dana pre zakazane posete u pismenoj formi, kako bi im se pružila prilika da promene vreme posete u slučaju nepredviđenih okolnosti koje utiču na raspoloživost PAP-ova na predloženi datum ili kako bi dobili informacije putem telefona.

6.3.3. Planirani sastanci

Opština će zakazati i održati sledeće sastanke sa predstavnicima različitih grupa zainteresovanih strana:

- Javni konsultativni sastanci će se redovno održavati, najmanje na svakih 6 meseci, tokom pripreme i sprovođenja projekta, tj. pre i tokom radova na izgradnji. Prvi sastanak treba održati u roku od 30 dana od objavljivanja PSZ-a na veb stranici MI-a, npr. u prvoj polovini februara 2018. Pre početka radova na izgradnji biće organizovan najmanje jedan javni sastanak. Takvi sastanci će imati za cilj redovno okupljanje svih zainteresovanih strana i biće otvoreni za sve zainteresovane strane.

Tokom ovih sastanaka, učesnici će moći da prezentuju svoja mišljenja i komentare u vezi sa Projektom, kao i da predlože moguća rešenja postavljenih pitanja, koja će biti dokumentovana i razmatrana na odgovarajući način u Izveštajima o praćenju sprovođenja projekta u vezi sa primljenim žalbama i preduzetim aktivnostima koje je pripremila JSP. Ovi sastanci će se održati u prostorijama opštine.

- Konsultativni sastanci lokalnih zajednica imaju za cilj angažovanje pojedinaca, domaćinstava i poslovnih subjekata pogođenih građevinskim aktivnostima u proces konsultacija i biće organizovani na osnovu potreba u lokalnim zajednicama.
- Individualni konsultativni sastanci imaju za cilj angažovanje individualnih grupa zainteresovanih strana u vezi sa specifičnim pitanjima i biće organizovani na osnovu potreba. Ovu vrstu sastanaka može inicirati opština, MI ili bilo koje identifikovane grupe/pojedinci zainteresovane strane.

6.3.4. Raspored javnih sastanaka

Raspored i mesto održavanja javnih konsultativnih sastanaka biće precizno definisani od strane JSP-a nakon određivanja početnog datuma projekta. Sve zainteresovane strane će biti obaveštene o tačnom datumu, vremenu i mestu održavanja konsultativnog sastanka, najmanje 7 dana unapred, putem objavljivanja na veb stranici i oglasnoj tabli MI-a i opštine, kao i na lokalnim medijima (novine, onlajn novinski portali) po potrebi. Sve raspoložive informacije i dokumenti o projektu će biti objavljeni javnosti pre prvog javnog sastanka najmanje 7 dana unapred.

7. SPROVOĐENJE PSZ-A

7.1. ODGOVORNOSTI SPROVOĐENJA

Sve strane koje učestvuju u projektu, uključujući MI, MF (naime, Kancelarija za vrednovanje imovine¹²), relevantne opštine i izvođač radova koje treba da angažuje MI za izvođenje radova na projektnim lokacijama, moraju ispuniti zahteve ovog PSZ-a. Odgovornosti će biti podeljene između MI-a, MŽSPP-a, MF-a, opštine Uroševac, izvođača radova i drugih agencija, prema Tabela 5.

JSP uspostavljena u okviru MI-a će osigurati pravilno sprovođenje PSZ-a i biće zadužena za komunikaciju sa zajednicama i konsultacije sa PAP-ovima, kao i sa predstavnicima lokalnih zajednica (PLZ).

Zadatak	Odgovorni organ
Objavljivanje informacija svim osobama i zajednicama pogođenim projektom	MI preko JSP-a i opštine Gnjilane
Vrednovanje imovine	MF (Kancelarija za vrednovanje imovine)
Direktna komunikacija i posete vlasnicima/posednicima	MI kao korisnik eksproprijacije i MŽSPP kao organ za eksproprijaciju
Pregovori i aktivnosti eksproprijacije pre početka izgradnje	MŽSPP
Plaćanje/obezbeđivanje paketa naknada	MŽSPP
Praćenje i izveštavanje u vezi sa eksproprijacijom	MI preko JSP-a
Praćenje i izveštavanje u vezi sa privremenim zauzimanjem zemljišta izvršenim nakon početka izgradnje	Izvođač radova
Upravljanje žalbama	MI preko JSP-a i izvođača radova

Tabela 5: Odgovornosti sprovođenja PSZ-a

Naredni koraci u sprovođenju ovog PSZ-a su predstavljeni u nastavku:

1. Objavljivanje PSZ-a (i relevantnih informacija od značaja za projekat, kako je navedeno u odeljku **Error! Reference source not found.** ovog PSZ-a) na veb stranici MI-a i veb stranici opštine Uroševac, nakon odobrenja od strane EBRD-a. Obezbeđivanje štampanih kopija PSZ-a u prostorijama MI-a i opština Klokot, Vitina, Parteš i Gnjilane na zahtev zainteresovanih strana;
2. Uspostavljanje Registra za žalbe i objavljivanje obrasca za žalbe na veb stranici MI-a i pružanje pomoći svim zainteresovanim licima kako je navedeno u poglavlju **Error! Reference source not found.** ovog PSZ-a;
3. Organizovanje sastanaka sa zainteresovanim stranama kako je navedeno u odeljcima **Error! Reference source not found.** i **Error! Reference source not found.** ovog PSZ-a i pojedinačne posete direktno pogođenim osobama kako je navedeno u odeljku **Error! Reference source not found.** ovog PSZ-a.

¹² Kancelarija za vrednovanje nepokretne imovine (u okviru Odeljenja za porez na imovinu) pri Ministarstvu finansija je jedini javni organ nadležan za vrednovanje nepokretne imovine koja je predmet eksproprijacije

4. Vrednovanje imovine, pregovori i aktivnosti eksproprijacije u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom (od strane organa za eksproprijaciju) kako je definisano u odeljku **Error! Reference source not found.** ovog PSZ-a;
5. Uspostavljanje i održavanje baze podataka o sticanju zemljišta i praćenje procesa sticanja zemljišta kako je navedeno u odeljku **Error! Reference source not found.** ovog PSZ-a i izveštavanje EBRD-a;
6. Razvoj završne revizije na kraju procesa sticanja zemljišta i izveštavanje EBRD-a.

7.2. TROŠKOVI

Troškove sticanja zemljišta snosi MŽSPP kao organ za eksproprijaciju. Budžet za sticanje zemljišta biće pripremljen nakon što MŽSPP, MF i Vlada Kosova obrade Zahtev za eksproprijaciju i približno definišu troškove u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji Kosova.

7.3. PRAĆENJE I IZVEŠTAVANJE

Praćenje procesa sticanja zemljišta vrši JSP uspostavljen u okviru MI-a, a u cilju:

- utvrđivanja da li su tekuće aktivnosti u skladu sa rasporedom i vremenskim rokovima ispunjene;
- osiguranja da se životni standardi PAP-ova obnove ili poboljšaju;
- procene da li su kompenzacione mere dovoljne;
- identifikovanja potencijalnih problema; i
- identifikovanja metoda za ublažavanje identifikovanih problema.

JSP će održavati bazu podataka o sticanju zemljišta o porodicama/poslovnim subjektima čija je imovina pogođena (uključujući i ne-vlasnike). Podaci/informacije će se periodično ažurirati kako bi se pratio razvoj porodice i poslovnog subjekta.

Pokazatelji koji će se koristiti za praćenje uključuju, naročito, sledeće:

- Ukupnu potrošnju na eksproprijaciju i naknadu
- Broj projektom pogođenih osoba po kategorijama i broj domaćinstava pogođenih projektom po kategorijama
- Broj javnih sastanaka i konsultacija sa pogođenim osobama
- Broj i procenat pojedinačnih ugovora o naknadi potpisanih pre početka građevinskih aktivnosti
- Broj osoba koje traže posebnu pomoć i vrste pomoći pružene ugroženim pojedincima/domaćinstvima na blagovremeni način
- Broj osoba koje su primile novčanu naknadu tokom perioda praćenja sa raspodelom po vrstama naknada i po klasama iznosa
- Broj i iznos isplata za povraćaj gubitka prihoda
- Broj i vrste žalbi, uključujući sve sudske predmete, koji se odnose na sticanje zemljišta (podneti i rešeni i vreme potrebno za njihovo rešavanje).

JSP će pripremiti i podneti godišnji izveštaj o Proceni uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje (AESR) EBRD-u uključujući i o napretku koji je postignut u sprovođenju PSZ-a.

Osim toga, JSP će omogućiti razvoj Završne revizije na kraju procesa sticanja zemljišta od strane nezavisnog stručnjaka. Izveštaj o reviziji će proceniti da li su ciljevi PSZ-a postignuti, i ako je potrebno, identifikovati korektivne mere. Izveštaj o reviziji će biti podeljen sa EBRD-om.

8. MEHANIZAM ULAGANJA ŽALBI

JSP će uspostaviti Registar za žalbe i osigurati da sve zainteresovane strane budu u potpunosti informisane o mehanizmu žalbi putem saopštavanja dostupnosti ovog registra, njegove funkcije, kontakt osoba i procedura za podnošenje žalbe u pogođenim područjima.

Bilo koji komentar ili zabrinutost se mogu uputiti JSP-u ili izvođaču verbalno (lično ili putem telefona) ili pismenim putem popunjavanjem obrazaca za žalbe (vidi 0) (putem lične dostave, pošte, faksa ili imejl adrese/broj dat u nastavku), bez ikakvih troškova za podnosioca žalbe. Žalbe se takođe mogu podneti anonimno.

Sve žalbe će biti evidentirane u Registar žalbi i pod određenim brojem i priznate u roku od 5 kalendarskih dana (dijagram toka za obradu žalbi je dat u Aneksu 3). Registar će sadržati sve neophodne elemente za razgraničavanje žalbi po polu osobe koja je ulaže, kao i po vrsti žalbe. Svaka žalba biće registrovana u registru sa sledećim informacijama:

- opis žalbe,
- datum potvrde prijema koja se vraća podnosiocu žalbe,
- opis preduzetih mera (istraga, korektivnih mera) i
- datum rešavanja i zatvaranja/pružanja povratnih informacija podnosiocu žalbe.

Ukoliko je žalba/pritužba nejasna i nedovoljna, JSP će pomoći i obezbediti savetnika prilikom formulisanja/prepravke podneska, kako bi žalba/ pritužba postala jasna, u svrhu donošenja informisane odluke od strane JSP-a, u najboljem interesu projektom pogođenih osoba.

JSP će uložiti sve razumne napore da reši žalbu nakon priznavanja žalbe. Ukoliko JSP nije u mogućnosti da se bavi pitanjima koja su pokrenuta neposrednim korektivnim merama, utvrdiće se dugoročna korektivna mera. Žalilac će biti obavešten o predloženoj korektivnoj meri i praćenju korektivnih mera u roku od 25 kalendarskih dana nakon prijema žalbe.

Ako JSP nije u mogućnosti da se bavi konkretnim pitanjima pokrenutim putem mehanizma za žalbe ili ako nije potrebna mera, on će pružiti detaljno objašnjenje /obrazloženje zbog čega se pitanje nije rešilo. Odgovor će takođe sadržati objašnjenje o tome kako osoba/organizacija koja je pokrenula žalbu može nastaviti sa žalbama u slučaju da rezultat nije zadovoljavajući.

U svakom trenutku, podnosioci žalbe mogu tražiti druga pravna sredstva u skladu sa pravnim okvirom Kosova, uključujući i formalnu sudsku žalbu.

Za radnike je na raspolaganju poseban mehanizam za žalbe.

Kontakt informacije za pitanja i ulaganje žalbi:

Za: šef JSP-a – gđin. Ardian Begaj,

Ministarstvo infrastrukture

Adresa: Ish Ndertesa e Germise 10000, Priština, Republika Kosovo

Imejl: mi.info@rks-gov.net

Tel/faks: +381 (0)38 211 494

Tel.: +381 (0)38 200 28

Kontakt informacije za pitanja:

Kancelarija za odnose sa javnošću pri Ministarstvu za infrastrukturu

Tel/ faks.: +381 (0)38 200 28 lok. 507

Tel/ faks.: +381 (0)38 200 28 lok. 041

Tel/ faks.: +381 (0)38 200 28 lok. 048

Aneks 1 Zahtev za eksproprijaciju (nezvanični prevod)**REPUBLIKA KOSOVO
MINISTARSTVO ZA INFRASTRUKTURU
ODELJENJE ZA PUTNU INFRASTRUKTURU
REDOSLED PROSLEĐIVANJA**

	22/06/2017
Referenca	5197/2017
Za:	Arben Citaku- generalni sekretar/MŽSPP Afrim Murati- direktor Odeljenja za eksproprijaciju /MŽSPP
CC:	
Preko:	Nebih Shatri- generalni sekretar / (U.D) Rame Qupeva- direktor Odeljenja za putnu infrastrukturu
Od:	Hysen Merovci- rukovodilac Geodetske službe
Predmet:	Pokretanje postupka istraživanja za potrebe eksproprijacije za projekat: "Proširenje nacionalnog puta N2, deonica: Klokot - Gnjilane", L=14.5km

Poštovani gdine. Citaku,

Za sledeće procedure, u prilogu pisma možete pronaći:

· Istraživanje o eksproprijaciji za: „Rehabilitaciju nacionalnog puta N25.3, deonica: Klokot – Gnjilane“, L=14.5km

Molimo Vas da prosledite istraživanje parcela priloženih u ovom istraživanja, na osnovu procedura iz Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine, Ministarstvu finansija u svrhu evaluacije.

U prilogu ovog pisma možete pronaći istraživanje katastarske oblasti naznačene za ovu deonicu puta, 3 štampane kopije i CD.

Hvala Vam na saradnji!!

Aneks 2 Obrazac žalbe

Referentni broj:	
Puno ime i prezime (opciono)	
Kontakt podaci Molimo Vas da navedete kako želite da budete kontaktirani(pošta, telefon, imejl)	Pošta (Molimo vas navedite adresu): _____ _____ _____ Telefon: _____ Imejl: _____
Željeni jezik komunikacije	Albanski Srpski Engleski (ako je moguće)
Opis incidenta koji doveo do ulaganja žalbe	Šta se desilo? Kada se to desilo? Kome se to desilo? Koji je rezultat problema?
Datum incidenta / žalbe	
	Jednokratni incident/žalba (datum _____) Ako se dogodilo više od jednog puta (koliko puta? _____) U toku (problem trenutno postoji)
Kakav biste ishod želeli?	

Potpis: _____
Datum: _____

Molimo vas da ovaj obrazac pošaljete:

JEDINICI ZA SPROVOĐENJE PROJEKTA – MINISTARSTVO ZA INFRASTRUKTURU

Za: gđin. Ardian Begaj

Adresa: Ish Ndertesa e Germise 10000, Priština, Republika Kosovo

Imejl: mi.info@rks-gov.net

Tel./ Faks: +381 (0) 38 211 494, Tel.: +381 (0) 38 200 28

Aneks 3 Dijagram toka obrade žalbe

